

országi zsidóüldözések fölött. Terve az volt, hogy azon országok zsidósága ahová a németországból kivertek emigrálnának, külföldi valutákat bocsásson a Harmadik Birodalom rendelkezésére. A pénzért a német kormány bónokat adna és ezeket csak németországi árúk vásárlására lehetne fordítani. — Pokolian kieszelt terv: elkobozni a német zsidók vagyonát és utána még a külföldi zsidóék fizessék meg, hogy a minden életlehetőségtől megfosztottakat Hitler menekülni engedje.

A német kormány ezzel kapcsolatban kijelentette: „El kell fogadni ezt a tervet, hogy a (zsákuccába került) német közgazdaság új lendületet kapjon (össze ne roppanjon) és ez az egyedüli módja, hogy kikerüljünk a még komolyabb európai bonyodalmakat.“

Vas Béla

Világszemle

Amikor októberi számunkban, közvetlenül a müncheni konferencia után, rámutattunk arra, hogy az u. n. demokratikus országok áldozati oltárára fektetett Csehszlovákia sorsa még korántsem intéződött el és hogy ebből kifolyólag még számos európai bonyodalom adódik elő. — nem is sejtettük, hogy jóslatunk ilyen hamar valóra válik.

Kárpátalja, a Románia felé vezető út. Ennek az útnak a végén gazdag búzatermő- és petróleum-mezők vannak. Márpedig egy permanens háborúhoz, ha már pénz nincs, nyersanyagra feltétlenül szükség van. A német fasizmus pedig nem nyugszik. Az eddig elért eredmények még közel sem elégitik ki azt az étvágyat, amellyel a germán terjeszkedési vágy útjára indult. Mert látszólag bármekkora eredményeket ért is el, valójában siralmasan szegény a zsákmány. A nagy ünnepek mögött ijesztően húzódik meg a fenyegető inség, a nincstelenség. A fegyvergyárak hatalmas kapuin csak özönlik be a pénz, de kenyér és vaj sohasem jön ki onnan. Kenyérre, kenyérre van a tömegeknek szükségük és az éhes gyomor korgását nem lehet elhallgattatni a véres cirkuszi mutatványok céecójával. A szent hőhérbárd még nem fakasztott vizet a pusztaságban, köszörült-torkú SA legények „heil“ ordításával még nem csaltak le mannáat az égből, még nem varázsolhattak kenyeret az üres szatyrokba. És a kenyér-, só- és petróleumjegyek nem nagyon lelkesítik még csak az imént „megtért“ osztrákokat sem. Kenyérmezőre, hatalmas kenyérmezőre van tehát szükség, hogy az óriásira megnövekedett Harmadik Birodalmat jóllakassa.

Az út egyszerű. Csehszlovákia lefeküdt a porosz eszizmának. Lefektette az áruló finánctóke. Lefektette Berán és a többi Hitler-csatlós pénzszomja és igazságiszonya. Inkább az ellenséggel, mint a néppel, mert a nép jogait követeli! *A történelmi osztályok, a felüllevők most is kitétek magukért. Utat nyitottak. Élő utat, aggodalomtól remegő emberszívekből kirakott utat.*

Az új szolgák hűségesen szolgálják új urukat. Hóhérbárdnak embernyakat, fegyházaknak rabokat, merényletre gyilkosokat egyformán szolgáltatnak. Európa szívének békés, civilizált vidékei egyszerre gyanús söpredék, bérgyilkosok hadának hazájává vált, hol terroristák garázdálkodnak és az ököl parancsol.

A német imparializmus ezzel a söpredékkel igyekszik magának utat törni tovább, keletre. Innen indulnak meg az újabb ukrán autonómista harcok Lengyel- és Magyarhon függetlenségének veszélyére és a Szovjetunió fenyegetésére. Középkori barbár had söpri végig a Dunamedencét, a sötétben halálmadarak kuvikolnak, halálszagú a levegő a terjeszkedő fasizmus dögletes bűzétől.

Baljós jelek a hadak útján. Vajjon Mohi, Mohács, vagy Világos végzetét rejti magában közeljövők; vagy csak úgy, egyszerűen elveszünk egy „baráti ölelésben“?

Amikor a hivatalos magyarok tapsoltak Irun lerombolóinak, amikor éljent kiáltottak Madrid bombázóinak, amikor győzelemtitkosan kurjongattak a német frigyre — erről a helyről szóltunk minden igaz magyarhoz: mi Csokonai, Petőfi, Ady népe vagyunk, ezer éve a népek szabadságát őrizzük itt, a Dunamedencében és ezért véreztünk Európa minden esataterén; vigyázatok, kampósra görbitették kurucvilágunk harci szimbolumát, történelmünket náci színekkel mázolták be! A mi helyünk a nép oldalán van, a szabadságát féltő, szabadságáért küzdő nép oldalán! Kétségbe vonták magyarságunkat akkor, amikor keserű kuruckiáltással figyelmeztettünk: ne higj magyar a németnek, München családok, törvetés Szlovenszko! És most, amikor a Völkischer Beobachter nyíltan követeli Kassa, Munkács, Ungvár visszaadását, amikor propaganda-térképeken Magyarország német gyarmatként szerepel, amikor a náci pénzeken felfegyverzett terroristák modern harci gépekkel rombolják az újonnan visszaszerzett városokat, most úgy látszik mindezért elégtételt vehetnénk magunknak. De nem. Nekünk nem kell ilyen szomorú elégtétel. Nem azért harcoltunk, hanem azért, hogy ezt kikerülhessük. Nem öngigazolást keresünk, hanem a nép javát akarjuk.

És amikor az ország sorsa ilyen döntő fordulóponthoz ért, a magyar kormány még mindig folytatja felemás és egyben tragikus politikáját. Imrédy „nemzeti mozgalma“ szerencsétlen keveréke a fajgyűlöletet szító, mindent a tőke érdekében cselekvő jobboldaliságnak és egy adag baloldalról kölcsönzött frázishalmaznak. Amikor az országnak egységesen, erősen kellene állania a már nyíltan föllépő küllelennel szemben, megint a „történelmi osztály“ az, amely éket ver magyar és magyar közé. Zsidótörvényt alkot, első és másodrendű állampolgárok szerint osztályozza az évszázadokkal ezelőtt összeverődött és azóta egymás mellett élő embereket és a komoly szociális törekvéseket egy álföldreformmal csúfolja meg. Nem, a feudális „történelmi osztály“ „nemzeti megújodást“ nem lehet csinálni. Eddig egyetlen magyar főúr adta oda a földjét öntként és a „történelmi osztály“ éppen ezért bélyegezte „hazaárulónak“ Nemzeti megújodás csak akkor lehetséges, ha a nemzet testének legfájóbb sebeit eltávolít-

ják, ha a hárommillió koldúst biztos kenyérrel látják el, ha a hitbizományokat eltörlik, ha a százezer láncos birtokokat szétdarabolják, ha a földet annak adják, aki megműveli, ha a kisbirtokosokat olesó hitellel és kellő fölszereléssel látják el. Nem pedig bérleti rendszerrel, amely beláthatatlan időn belül a nagybirtokokat kisbérletekké változtatja majd át, ami ha valaha is megvalósulhat, csak azt jelenti, hogy az eddigi koldusok, akik mégis csak szabadok voltak annyiban, hogy hatósági segítség nélkül szabad volt éhenhalniok, most ezzel a segítséggel bankrabszolgákká válnak. Nem a „katonai szellem emelésével“, a „tekintélytisztelettel“ és „tengelypolitikával“ érzük el a nemzeti megújodást, hanem demokratikus jogok megadásával: szabad és titkos választásokkal, szólás, gyülekezés és sajtószabadsággal.

Kárpátalján már fegyverek szólnak, újévi előhírnökei egy még keserűbb, még nehezebb esztendőnek. A náci-ármány Ruszinszkon keresztül nyujtogatja csápjait Lengyel- és Magyarország felé, hogy külön-külön felbomlassza és elnyelhesse őket. Az ukrán-kérdés nem véletlenül vetődött éppen most felszínre, amikor Memelben már minden elő van készítve arra, hogy barnaínges legények vegyék át a parancsnokságot. Litvánia és Lengyelország északról és nyugatról (Keletporoszország, Memel). valamint délről, a Berlinből irányított és Ruszinszkból kiinduló ukrán mozgalom folytán menthetetlenül a germán ölelésbe került. Romániával csak egy egészen keskeny sávon érintkezik és így ez semmiféle támaszt nem nyújthat. Magyarországtól Ruszinszko választja el, ahol német urak diktálnak. A magyarokat amúgy is a most megindult terrorista támadások tartják lekötve. Így Lengyelország vigasztalanul magára maradt. Egyetlen lehetőség a keleti szomszédokkal való kibékülés és szoros együttműködés, ezzel egyidejűleg egy erős népi kormány uralomrajutása, ami mélyreható szociális változásokat vonhatna maga után. Ez pedig a lengyel hűbéruraknak épp olyan megemészthetetlen, mint volt annakidején a cseh agráriusoknak és Hlinkáéknak.

A középeurópai kis népek felbomlasztása tehát serényen folyik és a német nácizmus zavartalanul tovább halászik a müncheni csalétekkel.

*

A középtengeri probléma is hasonlóképen dögvorvason áll. Londonban most készítik elő Chamberlain római látogatását, amelyen tudvalevőleg a Földközi-tengeri gordiusi csomót meg akarja oldani. Franco generális, hogy a döntést el ne kesse, sietve új ofenzívába kezd a köztársaságiak ellen, utolsó erőfeszítéssel igyekszik végső győzelmet kicsikarni, természetesen római kollégája segítségével, hogy az angol premier látogatásakor már kész tények elé állithassák a világ közvéleményét. De úgy látszik mindkét törekvése nagy nehézségekbe ütközik. A köztársaságiak néphadserege épp oly elszántan harcol, mint a háború elején. Hiába volt a benemavatkozási bújósdijátság és hiába van a Tunisz-Dzsibuti komédia. A nép élni akar és ezt a hatalmas élnivágyást a legadá-

zabb fasiszta halálhuhogás sem nyomhatja el. A lázadó spanyol tisztek új gatzette felébresztette a keresztény világ lelkiismeretét is. A békesség, megbékülés és kiengesztelés ünnepén, karácsonykor kezdte el újabb offenzíváját Francó, aki — ha a római magas fórum egyenrangú harcoló félként el is ismeri — minden jobbérzésű ember előtt egyszerű gyilkos marad.

★

A távolkeleti konfliktus újabb fázisában Japán még keményebben neki fekszik, hogy minél hamarabb elintézzé a reá mind végzetesebbé váló kínai kérdést. A Konoje-kormány kénytelen volt helyét egy harciasabb kormánynak átadni, mivel a háború okozta belső nehézségekkel nem volt képes megbírkózni. A hadjárat Japán egész tartalékát felemésztette és úgy gazdaságilag, mint erkölcsileg a tönk szélére taszította. Már nem is beszélnek Kína teljes meghódításáról, hanem a mielőbbi sikeres békekötésről. A japánok békeajánlatukat meg is tették, még pedig ugyanannak a Csang-Kaj-Seknek, akiről fél évvel ezelőtt kijelentették, hogy nem képviselheti a kínai népet és hogy számukra már nem is létezik. A japánok kudarcát bizonyítja az a híresztelés is, hogy a Szovjettal újabb, veszedelmes következményekkel járó diplomáciai összeütközések lennének. A japán katonai klikk, úgy látszik, visszavonulót szeretne biztosítani magának egy esetleges vereség esetére.

A kínai nép elszántan áll őrt szabadsága felett és ha akadnak is soraiban árulók, Vang-Csing-Vejek, óriási területe és hatalmas, mind egységesebbé váló népanyaga, legjobb biztosíték arra, hogy a végleges győzelmet kivívja.

✱

A fasiszmus európai és ázsiai erőszaktételei az amerikai közvéleményt is mindjobban foglalkoztatják. Az Egyesült Államok, de a délamerikai köztársaságok is belátták, hogy a fasiszmus és demokrácia világszerte folyó küzdelmétől nem szigetelődhetnek el. Nemrég tartották meg Limában a pánamerikai konferenciát, mely ebben az évben különös fontosságot nyert azáltal, hogy úgy az északi, mint a déli államok mind fokozottabban érzik a totális államok ideológiai és gazdasági nyomását. A konferenciát bezáró banketten az USA kiküldötte rövid beszédet tartott és többek között a következőket mondotta: „Az események viharában összeomlottak és hitelüket veszítették a nemzetközi egyezmények, amelyek a rend és biztonság alapjai voltak. Az erőszak önmagán kívül nem akar más tekintélyt elismerni. A háborút előkészítő fondorlatok az élet normális folyását minduntalan megakasztják, mindenütt újabb gyilkolóeszközöket gyártanak. A békés államban terror üti fel a fejét és a sötét hatalmak legfőbb célja, hogy a világot megsemmisítsék. Nekünk kell a békét, rendet és az államok egyenrangúságát a nemzetközi életben helyreállítani.“ A limai konferencián az összes amerikai államok közös védelmi

blokkba tömörültek a fasiszta államokkal és azok hódító politikájával szemben.

A konferencia Roosevelttel politikai elveinek győzelmét jelentő amerikai viszonylatokban és ha a konferencia államai a jövőben annak határozata szellemében dolgoznak nemzetközi téren, a demokrácia hatalmas szövetségest nyert bennük. A visszhang, amit a konferencia, utána pedig Roosevelttel újévi levele a német sajtóból kiváltott, mindenesetre ezt bizonyítja.

Szántó Arpád

Figyelő

Mazepa, Ukrajna utolsó hetmanja

*Dörögtek az ágyúk egyszer réges-rég
És a kozák kardok vágása nyomán
Búzaként hullott rendre az ellenség.*

*A széles szteppék véráztatta földjén
Sírhanatok végtelen hosszú sora nőtt:
De dús lomb zöldült a szabadság tölgyén.*

*Ukrajna mostan csöndes és szabad,
Csak a sírok susognak a múlttól
És várják az új betörőhadat.*

(Sevesenkó)

Ukrajnával, a horogkeresztes új középkor világhódító terveivel kapcsolatban egy elmúlt történelmi időnek, a 18-ik századnak világ-raszoló eseménye jut eszünkbe.

XIII. Károly, svéd király korának leghíresebb hadvezére volt. Hadjárataiban legyőzte a lengyeleket, majd a névai csatában Nagy Péter cár seregét zúzta szét. Dicsősége tetőpontján állott, mikor Ukrajna hetmannja, Mazepa levelet intézett hozzá azzal az indítvány-nyal, hogy induljon meg Ukrajna felé, hol ha megérkezik, ő kozákjaival hozzácsatlakozik. A nagyravágyó svéd király előtt óriási politikai célkitűzések nyíltak meg. Ukrajna önálló lesz és Svédországgal baráti kapcsolatokban áll majd. A svédek ezidőtájt kezükben tartották a balti államokat. Lengyel- és Oroszország minden ellenállásra képtelenek voltak (legalább is XIII. Károly úgy vélte). Mazepa tervének megvalósítása Kelet Európának új arcot adott volna. A svéd hatalom a Balti tengertől a Fekete tengerig terjedne, Lengyel- és Oroszország a svéd király hűbéreseivé válnának. Svédország lenne Európa legerősebb hatalma és az Ázsia felé vezető utakat kezében tartaná . . .